

Storbolagen viktiga men stödet bör gå till entreprenörskap

Dagens Industri den 13 februari 2025

I en artikel med undertiteln *Way of the Vikings* analyserade nyligen *The Economist* de nordiska ländernas förmåga att utveckla och bibehålla världsledande storbolag. Våra länder svarar bara för ca 1% av världens BNP och omkring 0,3% av världens befolkning, men det samlade bidraget i form av världsledande storbolag är betydande.

Vad analysen missar är att storbolagens framgångar har dragit med sig den vidare ekonomin. Den genomsnittliga avkastningen för företag på Stockholmsbörsen har under de senaste 10 åren legat betydligt över genomsnittet i Europa. Sverige har också en tydligt framskjuten position inom teknikbaserat företagande med flera exempel på företag som under relativt kort tid skalat upp till världsledande bolag (t.ex. Klarna och Spotify). Hur står sig den här modellen för framtiden och kan vi bygga framtida välstånd kring gårdagens framgångar? Vi vill ge tre viktiga perspektiv på dessa frågor.

För det första måste vi förstå vilka faktorer som förklarar Sveriges och övriga Nordens starka position och slå vakt om dessa förutsättningar. Det handlar om tidig teknikupptagning och öppenhet för ny teknologi, gynnsamma institutionella ramvillkor med fördelaktig företagsbeskattning och långsiktiga och uthålliga ägare.

För det andra måste vi förstå storbolagens bredare roller i ekonomin. Etablerade industribolag som Ericsson, Astra Zeneca, SAAB, Volvo, Scania, ABB och SKF är viktiga för Sverige genom sin storlek och sina exportintäkter, men de kan också beskrivas som "ankarföretag" vars verksamhet driver innovation, produktivitet och entreprenörskap i ekonomin som helhet.

Dessa positiva spridningseffekter realiserar dock inte per automatik utan kräver en politik som främjar investeringar i kunskap, rörlighet på arbetsmarknaden, och entreprenörskap. Med andra ord, det handlar inte bara om en politik för att främja framväxt av storbolag utan också om politik och ramvillkor som bidrar till att realisera den samhällsekonomiska potentialen av storbolagens närvaro i Sverige. Vi behöver främja såväl tekniska som interkulturella förmågor i vårt utbildningssystem och vi behöver en ekonomisk politik som uppmuntrar snarare än avskräcker från att investera i Sverige.

För det tredje krävs en uppdaterad analys av hur strukturomvandlingen mot tjänster, digitalisering och omstöpningen av globala värdekedjor påverkar ankarföretagens roll i ekonomin. De etablerade storbolagens verksamheter i Sverige har över tid förskjutits från tillverkning mot kunskapsintensiva tjänster och utveckling av digital teknik. En stor del av storbolagens export har idag ett betydande inslag av tjänster, vilka inte har samma tydliga koppling till nationella underleverantörer som tillverkningsverksamhet haft historiskt.

Samtidigt är det oklart i vilken utsträckning nya storbolag som Klarna, Spotify och Kry kommer att spela en liknande roll som de äldre industribolagen gjort historiskt. Vi saknar idag kunskap om dessa frågor som kan vägleda politik och främjandesystem. För att adressera den kunskapsluckan initierar

nu Entreprenörskapsforum ett treårigt forskningsprogram med finansiering av Wallenbergstiftelserna.

Politiken släpar ofta efter strukturella förändringar i ekonomin, med innebörden att politik för gårdagens ekonomi regelbundet tillämpas på dagens utmaningar. Flera klassiska policyåtgärder bygger på en ofullständig förståelse av hur ankarföretagens roll har förändrats. T.ex. har Irland haft som uttalat mål att attrahera storföretag, men de nyetablerade företagen tycks vara löst integrerade i den irländska ekonomin och ger därmed inte önskvärda spridningseffekter.

Googles verksamhet i Dublin har beskrivits som ett "isolerat torn" vars närvaro syns i stigande löner för kvalificerad arbetskraft, men med begränsade kopplingar till resten av ekonomin. I Sverige gavs Meta med flera skatteförmåner för att etablera serverhallar, bland annat med argumentet att de ger positiva avtryck på den bredare ekonomin, men analyser från Tillväxtanalys visar att den typen av effekter blivit mycket små.

Sverige bör vara stolt över sina storföretag, men vi kan inte förlita oss på att de ska fortsätta skapa jobb och driva välstånd på samma sätt som tidigare. Därför bör vi undvika särskilda stöd eller andra politiska insatser som riktas direkt mot dagens storbolag. Morgondagens välstånd måste vila på en politik som är anpassad till hur dagens ekonomi ser ut och främja ett bredare entreprenörskap.

Martin Andersson
Anders Broström